

Verantwoordelijk team
Ruimtelijk Beleid

Zaaknummer
2025-017073

Datum
11 november 2025

Portefeuillehouder
J. (Joa) Maouche MSc

Raad d.d.
17 december 2025

Onderwerp
Toestemmingsprocedure voor GR ODGM

Beslispunten

Het college toestemming verlenen om de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool inclusief toelichting vast te stellen.

Samenvatting

Op 24 september 2025 heeft u een zienswijze vastgesteld op het ontwerp-bedrijfsplan en het ontwerp voor de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool (hierna: ODGM). Dit gebeurde in het kader van het voorgenomen fusieproces tussen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (hierna: ODRN) en de Omgevingsdienst Regio Arnhem (hierna: ODRA), die per 1 januari 2026 moet ingaan. Ook de gemeenteraden van de overige deelnemende gemeenten en de provinciale staten hebben hun zienswijzen ingediend.

Op 11 september 2025 bespraken de Algemene Besturen van ODRN en ODRA de conceptreacties op de ingediende zienswijzen. Uw conceptzienswijze was hierin al meegenomen. Na ontvangst van de laatste zienswijze is de reactienota (bijlage 2) definitief gemaakt. Vervolgens zijn de Gemeenschappelijke Regeling (bijlage 3), de financiële nota (bijlage 5), het bedrijfsplan (bijlage 6) en de liquidatieplannen voor beide diensten (bijlage 7) vastgesteld. Deze besluiten vormen de basis voor de formele toestemming die nu aan u wordt gevraagd. De toestemming mag alleen worden geweigerd als er sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang.

Aanleiding

Sinds 2013 worden de gemeentelijke milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uitgevoerd door de ODRA. Vanaf 2015 hebben we daar ook de bouwtaken en de juridische APV-taken op het gebied van omgevingsrecht ondergebracht.

In 2021 heeft de Commissie van Aartsen de landelijke afspraken uit 2009 over VTH geëvalueerd. De commissie concludeerde dat de komst van omgevingsdiensten tot verbeteringen heeft geleid, maar dat het landelijke milieu-VTH stelsel nog niet optimaal functioneert. Eén van de aanbevelingen was om omgevingsdiensten te versterken door schaalvergroting.

Het bestuur van de ODRA heeft in 2023 onderzoek laten doen naar intensieve samenwerking of fusie met andere Gelderse omgevingsdiensten. De ODRN kwam hierbij als meest geschikte partner naar voren, vanwege bestaande samenwerking, gedeelde ambities en regionale overeenkomsten.

Dit leidde tot een ontwerp voor een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (hierna: GR), de GR ODGM. De raad heeft in september een zienswijze ingediend op de ontwerp GR en de toelichting. Inmiddels zijn alle zienswijzen verwerkt en ligt er een definitieve GR ODGM voor.

Inhoud

Aan u wordt verzocht om het college toestemming te verlenen om de GR ODGM, inclusief toelichting, vast te stellen.

Kader

Wet gemeenschappelijke regelingen geldend vanaf 01-07-2022

Argumenten

1. *Professionele, toekomstbestendige omgevingsdiensten.*

De grote integrale transities in de leefomgeving, de ontwikkeling van het veld Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving – Aval (VTH-A), en de invoering van de Omgevingswet vereisen innovatiekracht. Dit is op grotere schaal beter te realiseren. Daarnaast is binnen het Gelders Stelsel de ODRA verantwoordelijk voor complex toezicht en handhaving, en de ODRN voor complexe vergunningverlening. Deze expertises vullen elkaar goed aan.

2. *De definitieve tekst van de nieuwe GR is gebaseerd op de huidige GR teksten van de ODRA en ODRN.*

De teksten van ODRA en ODRN zijn waar mogelijk samengevoegd. Op de concept-GR ODGM heeft u een zienswijze ingediend. De reacties op de zienswijzen van Renkum en andere deelnemers zijn verwerkt in een reactienota, die als bijlage bij de stukken is gevoegd.

3. *Er is geen sprake van strijd met de wet of het algemeen belang.*

In de zienswijze heeft u gevraagd om meer duidelijkheid over de fusiekosten in fase 3 (implementatie), de frictiekosten en de mogelijke schaalvoordelen. In de notitie Financiële consequenties fusie ODRA en ODRN tot ODGM staat dat de kosten voor een versnelde en samenhangende uitvoering van fase 3 ongeveer €1.000.000 bedragen. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij de provincie Gelderland. Als deze middelen niet worden toegekend, zal fase 3 vertraging oplopen en worden er scenario's aan het bestuur van de ODGM voorgelegd over hoe hiermee om te gaan. Wat betreft de frictiekosten vermeldt de notitie dat deze onvermijdelijk zijn, maar actief worden beheerst en financieel zijn voorzien. Er wordt geen overschrijding verwacht. Samenvattend geeft de notitie aan dat de fusie niet leidt tot hogere structurele lasten, maar juist bijdraagt aan een sterkere organisatie die maatschappelijke en wettelijke opgaven beter, sneller en professioneler kan uitvoeren. De fusiekosten lijken beheersbaar en vormen geen reden om toestemming voor de nieuwe GR te weigeren op grond van strijd met het algemeen belang.

4. *Uit de uitgangspunten voor de liquidatie die eerder aan u zijn voorgelegd, komt naar voren dat deze een solide basis bieden voor een verantwoorde financiële liquidatie van beide bestaande GR-en.*

De uitgangspunten voor de liquidatie zijn in overleg met alle betrokken partijen tot stand gekomen. Het betreft een administratieve afhandeling zonder bijzondere financiële gevolgen. In september 2025 heeft de u besloten een mogelijk positief liquidatiesaldo uit het boekjaar 2025 te reserveren voor de opbouw van de algemene reserve van de ODGM. De hoogte van dit saldo wordt pas bekend na het opstellen van de jaarrekening 2025.

Onderwerp

Toestemming verlenen voor GR ODGM

Datum

11 november 2025

Zaaknummer

2025-017073

Pagina

2 van 4

Alternatieven

Een alternatief is om het college geen toestemming te geven tot het vaststellen van de Gemeenschappelijke Regeling ODGM. Dit brengt het risico met zich mee dat, wanneer een meerderheid van de deelnemers besluit tot opheffing van de ODRA, wij vanaf 1 januari 2026 geen gebruik meer kunnen maken van de diensten van deze omgevingsdienst. In dat geval komt de continuïteit van de wettelijke taakuitvoering in gevaar en kan ons worden verplicht alsnog aan te sluiten bij een andere omgevingsdienst voor de uitvoering van de VTH-basistaken. Dit kan bovendien alleen als er sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang.

Aanpak/Uitvoering

Het college heeft de regeling vastgesteld onder de voorwaarde dat u toestemming verleent.

Doordat het college de regeling onder voorbehoud heeft vastgesteld, krijgt het besluit pas rechtskracht als u toestemming heeft verleend.

Participatie

Inwoners en bedrijven zijn niet direct betrokken bij dit traject. Dat is ook niet noodzakelijk gezien het bestuurlijke karakter van de GR. De fusie is de afgelopen twee jaar uitgebreid besproken binnen de besturen van beide diensten, waarin alle deelnemende gemeenten en de provincie vertegenwoordigd zijn.

Communicatie

De communicatie wordt centraal verzorgd door de fusieorganisatie.

Financiële consequenties

Volgens de notitie "Financiële consequenties fusie ODRA en ODRN tot ODGM" leidt de fusie niet tot hogere structurele lasten. De fusie draagt juist bij aan een sterkere organisatie die maatschappelijke en wettelijke opgaven beter, sneller en professioneler kan uitvoeren.

De incidentele fusiekosten voor de voorbereiding en realisatie (fase 1 en 2) zijn volledig gedekt door bijdragen van de diensten zelf, subsidies van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, het programma IBP-VTH en, waar nodig, middelen van de provincie Gelderland. Voor de integratiefase vanaf 2026 (fase 3) zijn de kosten geraamd op ongeveer €1 miljoen. Hiervoor is een incidentele provinciale bijdrage aangevraagd. Als deze uitblijft, worden alternatieve scenario's transparant aan de besturen voorgelegd.

De frictiekosten zijn beperkt en opgenomen in de begroting, mede doordat alle medewerkers een plek krijgen binnen ODGM. De liquidatie van ODRA en ODRN betreft een administratieve afhandeling zonder bijzondere financiële gevolgen. Dankzij strakke monitoring, transparante besluitvorming en tijdige rapportage zijn de financiële risico's beheersbaar, waardoor het besluit een verantwoord financieel traject vormt.

Wel wordt op korte termijn gestart met de ontwikkeling van een nieuwe financieringssystematiek. Bij het opstellen hiervan wordt zoveel mogelijk aangesloten op de landelijke methodiek die wordt ontwikkeld vanuit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel. Deze nieuwe systematiek wordt opgenomen in de kadernota 2028, die in het najaar van 2026 wordt opgesteld. Bij een nieuwe systematiek kunnen herverdelingseffecten optreden, zeker wanneer twee diensten

Onderwerp

Toestemming verlenen voor GR ODGM

Datum

11 november 2025

Zaaknummer

2025-017073

Pagina

3 van 4

samengaan die momenteel verschillende methodieken en uurtarieven hanteren. Wat dit precies voor Renkum betekent is nog onduidelijk, maar aangezien ODRA landelijk een van de laagste uurtarieven hanteert, is het niet onwaarschijnlijk dat de kosten zullen stijgen. Dit hangt mede af van de wijze waarop de activiteiten worden geïntegreerd binnen de nieuwe gemeenschappelijke dienst.

Juridische consequenties

Op grond van artikel 51, tweede en derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen mag het college van burgemeester en wethouders een gewijzigde gemeenschappelijke regeling slechts vaststellen na toestemming van de gemeenteraad. U kan deze toestemming alleen weigeren indien sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang. Zoals bij argumenten is betoogd is daarvan geen sprake.

Samenhang met andere beleidsvelden

Vergunningverlening, toezicht en handhaving raken aan meerdere beleidsvelden, zoals bijvoorbeeld: groen (kapvergunningen) verkeer (uitritvergunningen), afval en circulariteit, energie en warmte en klimaat.

Werelddoelen

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief voorzitters ODRA en ODRN toestemmingsprocedure
2. Reactienota op de zienswijzen van raden op het ontwerp-bedrijfsplan en de ontwerp-Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool
3. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool
4. Toelichting Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Groene Metropool
5. Notitie financiële consequenties fusie ODGM i.o.
6. Bedrijfsplan 'Op weg naar een nieuwe Omgevingsdienst'
7. Liquidatieplan ODRA
8. Concept-raadsbesluit

Onderwerp

Toestemming verlenen voor GR ODGM

Datum

11 november 2025

Zaaknummer

2025-017073

Pagina

4 van 4